

РЕШЕНИЕ

№ 2529

гр. София, 15.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 22 състав,
в публично заседание на 25.03.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Десислава Корнезова

при участието на секретаря Илияна Тодорова и при участието на прокурора Ива Цанова, като разгледа дело номер **8756** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 – чл.207 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) и чл. 74, ал. 2 от Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр).

Образувано е по искова молба на Д. К. Н., ЕГН [ЕГН], от [населено място],[жк], [жилищен адрес]0, срещу [община], за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 190 000.00 лв. от установената с влязло в сила Решение № 206/22.05.2015г. по преписка № 99/2013г. на Комисията за защита от дискриминация /КЗД/, дискриминация под формата на „тормоз“ по смисъла на чл. 5 от ЗЗДискр. на основата на признак „лично положение“ и „обществено положение“. Вредите се претендират за периода от 09.01.2012 г. до 28.07.2017 г., уточнен с писмена молба от 31.01.2018 г. Претендира се и законна лихва от датата на предявяване на иска - 28.07.2017 г. до окончателното изплащане на обезщетението.

В исковата молба и в допълнителни молби от 22.12.2017г. и 31.01.2018г. ищцата Д. Н. твърди, че претенцията ѝ произтича от влязло в сила Решение № 206/22.05.2015 г. на КЗД, Петчленен разширен заседателен състав, по преписка № 99/2013, с което е установена проявена от страна на законния представител на [община] – кмета Господин Г., множествена дискриминация спрямо нея, в качеството му на орган по назначаването по смисъла на Закона за държавния служител (ЗДСл). Сочи се, че компетентният орган по равенство в третирането и недискриминация е установил, че спрямо ищцата е осъществена дискриминация последователно и умишлено,

посредством прилагането на властовия ресурс на законния представител на ответника, целенасочено, като преследваната цел е била незаконосъобразна, а средствата, с които тя е била осъществена са противоречали на добрите нрави и на морала. Проявеният тормоз бил системен и продължителен, като нарушението засегнало трудовата сфера на лицето, свързаните с нея права за осигуряване, на сносен живот и социална сигурност, включително и обществени осигуровки. Доказаната дискриминация била извършена посредством системна поредица от действия, предизвикали сериозен срив в здравословното състояние на Н.. Твърди се, че обемът, интензитетът и продължителността на тези негативни последици са значителни, поради което на ищцата са нанесени непоправими или трудно поправими щети във физическо, психологическо и социално отношение, които следвало да бъдат справедливо репарирани. С акта на КЗД по безспорен начин се установявали вредоносното поведение, както и вредата, която е от категорията на най-значимите за човека отрицателни изживявания, тъй като засяга по траен и непоправим начин човешкото достойнство, социалната интеграция и ценностната система. Засягането било със значителна продължителност и се характеризирало с висок интензитет, водещ до деструкция на личността. Касаело се до накърняване достойнството на лицето – жертва на дискриминация, както и създаване в правната му сфера на такава среда, която води неминуемо до увреда. Претендира се съдът да установи, че в резултат на извършената дискриминация за Д. Н. пряко и непосредствено са възникнали неимуществени вреди, да уважи исковата претенция в цялост и да присъди претендираното обезщетение в заявения размер, ведно със сторените разноски.

Ответникът – [община], чрез процесуалния си представител адв. С. Г., оспорва иска като неоснователен и недоказан на основание и по размер по съображения, изложени в писмен отговор и писмена защита. Счита, че исковата претенция за неимуществени вреди за периода от 28.01.2015г. до 28.07.2017г. е недопустима, тъй като не е установено по съответния, предвиден в закона ред, последващите актове, действия и/или бездействия на административния орган да са били дискриминационни. Моли съда да отхвърли предявената претенция изцяло, а в условията на евентуалност - ако прецени, че на ищцата са причинени неимуществени вреди – да бъде съобразено, че претендираният размер се явява прекомерно голям и той да бъде съобразно намален. Представена е на 08.04.2022г. писмена защита, в която са развити подробни съображения за това. Претендира разноски и прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

Представителят на СГП – прокурор Ива Цанова дава заключение, че исковата молба е основателна, но недоказана по размер.

Административен съд София- град, съобразно наведените от страните факти и обстоятелства и приложените от страните доказателства, намира следното от фактическа страна:

По делото няма спор, че от 25.03.2005 г. ищцата Д. Н. е била назначена на длъжност „секретар“ в [община], както и че Господин Г. е заел длъжността „кмет“ на [община] на 04.11.2011 г. Предвид предприетото от страна на последния, след встъпването му в длъжност, поведение, целящо накърняване авторитета и достойнството на Н., създаването на обидна за нея среда и освобождаването на заеманата от нея длъжност, ищцата по настоящото производство е сезирала КЗД, като е образувана преписка № 99/2013 г.

С Решение № 206/22.05.2015г. на КЗД, Петчленен разширен заседателен състав по

посочената преписка е установено, че кметът на [община], в качеството му на работодател, е извършил акт на дискриминация под формата на „тормоз“ по смисъла на чл. 5 ЗЗДискр. във вр. с § 1, т. 1 от ДР на закона, на основата на признак „лично положение“ и „обществено положение“ по отношение на Д. Н., с което е нарушил забраната по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. Според мотивите на решението на КЗД кметът на [община] е лишил Д. Н. от възможността да упражнява избраната от нея професия и да се издържа от нея. Прието е от комисията, че кмета на [община] е формирал предубеждение и предразсъдък, че Д. Н. не може да изпълнява служебните си функции и в противоречие със забраната за дискриминация, личното и общественото положение на жалбоподателката е използвано многократно по всякакъв начин за отстраняването ѝ от длъжност без да са налице материалноправните предпоставки за това. Съставът на КЗД е счел, че действията и актовете на кмета на [община] спрямо жалбоподателката се дължат на личното и обществено положение на лицето, формирано от обстоятелството, че е заемала най-високата длъжност след тази на кмета в местната администрация. Съвкупността от професионалните и индивидуални характеристики на личността на Н. са били в основата на започналия спрямо нея тормоз от страна на Г., който предприел поредица от действия срещу нея, довели до няколкократното ѝ отстраняване от длъжност. Прието е, че множеството предприети от работодателя действия сочат на нежелано, неблагоприятно и унижително третиране на служителя, което представлява „тормоз“ по смисъла на закона и което е целяло единствено освобождаването на заеманата длъжност от ищцата, обусловило и създаването на враждебна, обидна и застрашителна среда, засягаща достойнството ѝ. В заключение се сочи, че кметът на [община] е извършил „тормоз“ с поставянето на най-ниската оценка при атестирането на Д. Н., с уволнението ѝ и с последващите негови действия, водещи до прекратяване на професионалната кариера и ограничаване на възможностите на лицето за достъп до заетост, както и лишаването от трудов доход.

С окончателно съдебно решение № 5623/04.05.2017 г. на ВАС на РБ, V-то отделение, постановено по адм. дело № 1532/2016г., решение № 206/22.05.2015 г. на КЗД, Петчленен разширен заседателен състав по преписка № 99/2013 г., е влязло в сила.

Предвид така установените факти, Административен съд София-град формира следните правни изводи:

Искът е допустим – подаден е от лице, което твърди, че е претърпяло вреди, установени с влязъл в сила административен акт по чл. 65 ЗЗДискр., който е правопораждащият факт за правото на обезщетение. Искът е насочен срещу юридическото лице, чийто законен представител е извършил, потвърдения по окончателен начин акт на дискриминация под формата на „тормоз“ по смисъла на чл. 5 ЗЗДискр. във вр. с § 1, т. 1 от ДР на ЗЗДискр., от който се претендират вредите. В случая съдът намира, че дали се дължи обезщетение за вреди за периода от 28.01.2015г. до 28.07.2017 г. е въпрос по съществуването на спора, тъй като ищцата навежда твърдения, че и за този период е претърпяла вреди в резултат на установената с влязлото в сила решение дискриминация. Поради тази причина възражението на ответника за недопустимост на иска в тази му част е неоснователно.

По силата на чл.74, ал.2 от ЗЗДискр. в случаите, когато вредите са причинени на граждани от незаконни актове, действия или бездействия на държавни органи и длъжностни лица, искът за обезщетение се предявява по реда на Закона за отговорността на държавата за вреди, причинени на граждани. Елементите на

фактическия състав на предявения иск с правно основание чл.74, ал.2 ЗЗДискр. са: влязло в сила решение на КЗД, с което е установено, както извършеното нарушение, изразяващо се в незаконен акт, действие или бездействие на държавен орган или длъжностно лице, така и нарушителя и засегнатото лице, наличието на претърпяна вреда и причинна връзка между установената дискриминация и вредата. Правото на обезщетение възниква за вредите, които са пряка и непосредствена последица от увреждането – чл.4 от ЗОДОВ. Преки са вредите, които се намират в причинна връзка с противоправното поведение, а непосредствени – следващите по време и място неправомерния резултат.

Съгласно Тълкувателно постановление № 1 от 16.01.2019 по адм. дело № 1/2016 г., ОСС от ГК от ВКС и ОСС от I и II колегия на ВАС на РБ: Законът за защита от дискриминация предвижда различна подсъдност само в случаите по раздел I, когато се претендират вреди от нарушение на права по този или други закони, уреждащи равенство в третирането, в зависимост от органа, причинил неравенството в третирането, в хипотезата на чл.74, ал.2 от закона във връзка с чл. 128, ал. 1, т. 5 Административнопроцесуалния кодекс, като исковете се предявяват по реда на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Разпоредбата на чл. 71 от Закона за защита от дискриминация съдържа хипотезите за защита правата на увредените лица във всички случаи, когато не е проведено производство пред Комисията за защита от дискриминация, без оглед на това дали дискриминационното поведение е осъществено от субект, равнопоставен на ищеца или дискриминацията е осъществена при или по повод административна дейност. Разпоредбата на чл. 71 от Закона за защита от дискриминация не е в противоречие с чл. 74 от същия закон, в която не се съдържа уредба, даваща възможност за предявяване на самостоятелни искове за установяване факта на дискриминация и осъждане на ответника да преустанови нарушението и да възстанови положението преди нарушението, както и да се въздържа в бъдеще от по-нататъшни нарушения, от което следва, че при предпоставки и по двете алинеи на чл. 74 от Закона за защита от дискриминация, текстът е приложим само ако е проведено производство пред Комисията за защита от дискриминация.

Настоящото производство е по реда на чл.226 АПК, след като с Решение № 11439 от 25.07.2019 г. по адм.дело № 12884/2018 г. на ВАС на РБ, III-то отделение, е отменено Решение № 5043/26.07.2018 г. по адм.дело № 862/2017 г. на АССГ и делото е върнато за нова разглеждане от друг състав на съда. Според решаващите мотиви на касационната инстанция основен елемент от фактическия състав на отговорността на държавата по чл.74, ал.2 ЗЗДискр., вр. чл.1, ал.1 ЗОДОВ, не е решението на КЗД, а осъществена в нарушение на изискванията за равно третиране административна дейност, проявена чрез действие, бездействие или издаване на административен акт. ВАС на РБ е намерил допуснато съществено нарушение на съдопроизводствените правила поради липса на мотиви в решението на АССГ относно актовете и действията на кмета на [община], чрез които ищцата е дискриминирана, съответно липса на извод, че тези действия са в изпълнение на административна дейност. Указанията за отстраняване на допуснатите нарушения са чрез: отделяне на фактите, за които се е произнесла КЗД, от фактите, за които няма произнасяне, тъй като претендираните вреди не биха могли да произтичат от актове и действия, необхванати от решението на комисията. Според ВАС на РБ, последващо извършени от кмета на [община] действия не могат да се разглеждат като продължение на актове и действия, които не

са били предмет на произнасяне от КЗД.

В допълнение, касационната инстанция е намерила за незаконосъобразно препращането към мотивите на Решение по адм.дело № 1532/2016 г. на ВАС на РБ, с което е оставено в сила решение по адм.дело № 206/2015г. на Административен съд Стара Загора, с което е отхвърлена жалбата на кмета на [община] срещу решение № 206/22.05.2015 г. на КЗД по преписка № 99/2013 г. Възможността ищцата да търпи вреди и след 2012 г. изисквала същата да направи твърдение, че е налице утежняване на страданията, които твърди, че е преживяла през 2012 г. вследствие на упражнението спрямо нея тормоз и да посочи в какво се изразява то.

С уточняваща молба и изявления на процесуалния представител адв. П. в открито заседание на 27.11.2020 г. ищцата поддържа първоначално посочения период на увреда от 09.01.2012 г. до 28.07.2017 г. (уточнителна молба от 22.12.2017 г. по адм.дело № 8628/2017 г.) с твърдения, че е настъпило утежняване на страданията на ищцата вследствие на упражнението тормоз като са изброени увреждания с траен и устойчив характер: пареза на десния крак – дискова херния от м.декември 2012 г.; припадъци, в резултат на които пукнато коляно на левия крак; заболяване на щитовидната жлеза; мозъчен инсулт от м.ноември 2011г.; загуба на слух като последица от инсулта; диабет, отключен през м.октомври 2012 г., диабетна полиневропатия от 2013 г. като усложнение на диабета.

Ищцата поддържа, че в резултат на осъществения над нея тормоз е отключила изброените заболявания, които са се развили във времето след 2013 г. и са довели до определената ѝ 87 % трайна неработоспособност.

С Решение 206/22.05.2015 г. КЗД е установила извършен от кмета на [община], в качеството му на работодател, по отношение на Д. К. Н., акт на дискриминация под формата на тормоз по смисъла на чл.5 от ЗЗДискр. по признак „лично положение“ и „обществено положение“. По аргумент от чл.43, ал.1 от ЗМСМА правоотношението между кмета на общината и секретаря е служебно, на власт и подчинение съгласно Закона за държавния служител. Установяването на компетентния в областта на равенството орган, че е осъществена дискриминация чрез акт на органа по назначаване, навежда на извод, че последният е изпълнявал административна дейност в качеството си на орган по назначаване на Д. Н..

За да достигне до извод в Решение 206/22.05.2015 г. на КЗД за осъществена дискриминация, комисията е съобщила следните факти и обстоятелства:

1. Получена от Д. Н. най-ниска оценка - 5 по отменената Наредба за условията и реда за атестиране на служителите в държавната администрация, поставена на 09.01.2012 г.с период на атестиране от 01.12.2010 г. до 30.11.2011 г. Действията във връзка с атестацията на Н., в качеството ѝ на държавен служител, са пряко свързани с административна дейност.

Съставът на КЗД е поставил под въпрос обективността на преценката на кмета на [община] относно качеството на изпълняваната от Н. работа поради краткия период от назначаването му на 04.11.2011 г. до крайния срок на атестацията на 30.11.2011 г., в който ищцата е ползвала 5 дни отпуск и от друга страна, поради това, че през всички години на заеманата длъжност не е имала наказания и на няколко пъти са ѝ поставяни най-високи оценки на изпълнение на длъжността.

2. Издадени на 08.02.2012 г. заповеди № РД-09-64 и № РД-09-68, с които кметът на [община] е назначил Дисциплинарен съвет (ДС), който да образува дисциплинарно производство срещу Д. Н.. Назначаването на ДС е в правомощията на органа по

назначаване по силата на чл.95, ал.2 ЗДСл, поради което следва да се приеме, че тези действия също са свързани с административна дейност.

3. Заповед № 3/11.04.2012 г. на кмета на [община] за наложено на Д. Н. дисциплинарно наказание „уволнение“, отменена с решение № 122/18.07.2012 г. на Административен съд Стара Загора.

КЗД не е възприела възражението на ответника за отмяна на уволнението единствено поради „процедурни пропуски“, а е цитирала отменителното съдебно решение, според което липсват мотиви за налагане на дисциплинарното наказание, а е налице „неясно изложена фактология, изброяване на общо формулирани действия и бездействия, без да са индивидуализирани по време, място и обстоятелства, бланкетно посочване на текстове от ЗДСл, ЗМСМА, ЗА“.

Действията на органа по назначаване по налагане на дисциплинарно наказание също представляват административна дейност.

4. След съдебното решение на Административен съд- Стара Загора за отмяна на уволнението, на 23.08.2012г. Д. Н. се явила за възстановяване на служебното ѝ правоотношение, но пред сградата на [община] имало организиран митинг, в присъствието на журналисти, срещу нейното възстановяване. Той бил отразен в медиите.

Съставът на КЗД е приел за недостоверни твърденията на ответника, че митингът не е предварително организиран, а е следствие на спонтанна реакция на служителите, тъй като на него са присъствали служители с плакати и лозунги, за които било необходимо време за изготвянето им, както и журналисти от няколко медии, които очевидно били предварително уведомени да присъстват в 8:30 часа сутринта пред сградата на общината. Цитирани са свидетелските показания на адв. П. Г., според която в нейно присъствие кметът Господин Г. заявил, че „няма да работи с този човек“, визирайки жалбоподателката.

Независимо, че организирането на митинг на 23.08.2012 г. срещу възстановяването на Д. Н. не може да се квалифицира като административна дейност, то съдът приема, че мотивите на КЗД са ясни и недвусмислени за наличие на предварителна организация за това. Логично е тази организация да е предприета от насрещната страна в конфликта – органа по назначаването, който е уволнил служителката. В този смисъл са и цитираните в решението показания на адв. П. Г..

Ето защо и по отношение на тези действия съдът приема, че са свързани с дейността на органа по назначаване, която не е имала законна и легитимна цел, а е била насочена към прекратяване на служебното правоотношение „на всяка цена“ – „аз няма да работя с този човек“. Потвърждават се твърденията в исковата молба за целенасочено използване на властовия ресурс на законния представител на ответника, като преследваната цел е незаконосъобразна - Заповед № 3/11.04.2012 г. е отменена от съда поради липса на логично свързани и

индивидуализирани по време и място твърдения за конкретни дисциплинарни нарушения.

5. Комисията не е възприела твърденията на Д. Н., че в периода от възстановяването ѝ на длъжност на 23.08.2012г. до отстраняването ѝ на 03.09.2012г. служителката е била лишена от необходимите за изпълнение на служебните ѝ задължения пособия – бюро, стол, компютър и др. В тази част от решението КЗД се позовава на свидетелски показания, според които преди уволнението Н. била в самостоятелен кабинет, а след това била настанен в кабинет с още двама служители. Неравенство в третирането е установено поради факта, че в периода, в който Н. не е изпълнявала служебните си задължения, временно изпълняващият длъжността „секретар“ Ю. К. е работила в самостоятелен кабинет.

Разпределението на служителите по работни места безспорно се извършва със знанието и разрешението на органа по назначаване, поради което и в тази част на установено неравно третиране съдът приема, че се касае за административна дейност.

6. Заповед № 94Д-125-9/23.08.2012 г. на кмета на [община] за наложено на Н. дисциплинарно наказание „забележка“.

Заповедта е оспорена по съдебен ред и с решение № 14 от 14.02.2014 г. по адм.дело № 312/2013г. на Административен съд Стара Загора жалбата е отхвърлена. Налагането на дисциплинарно наказание безспорно е в правомощията на органа по назначаване и представлява административна дейност.

Съдът намира за неприложима в производството по чл.74, ал.2 ЗЗДискр. процесуалната предпоставка по чл.204, ал.1 АПК, тъй като отмяната на административния акт като незаконосъобразен не е сред правомощията на КЗД по чл.65 ЗЗДискр. Релевантна е установената от компетентния орган дискриминация – осъществена в нарушение на изискванията за равенство в третирането административна дейност. Съставът на КЗД е приел действията на органа по назначаване по налагане на дисциплинарно наказание „забележка“ за „нелогично“ и „необяснимо“ предприето още в деня на възстановяване на служителката на длъжност след дисциплинарното ѝ уволнение. Тази действия на органа по назначаване също са включени от комисията при определяне наличието на състав на дискриминация под формата на „тормоз“, поради което съдът приема, че и те имат характер на административна дейност и подлежат на обезщетяване по реда на чл.74, ал.2 от ЗЗДискр.

7. Заповед № РД-09-559/24.08.2012 г. на кмета на [община] за образуване на дисциплинарно производство срещу Н., вследствие на което, на 03.09.2012 г., същата е отстранена от длъжност със Заповед №

РД-09-576/03.09.2012 г. на кмета на [община]. Последната заповед е била оспорена по съдебен ред и жалбата срещу нея е отхвърлена с решение № 234/22.11.2012 г. по адм.дело № 383/2012 г. на Административен съд Стара Загора, оставено в сила с решение № 13912/24.10.2013 г. по адм.дело № 153/2013 г. на ВАС, V-то отделение. Относно липсата на отмяна на индивидуалния административен акт по чл.100 ЗДСл съдът намира за относими мотивите, изложени в предходната точка, които не следва да се преповтарят.

За да прецени, че е осъществена дискриминация под формата на „тормоз“, комисията е съобщила, че „ответната страна е формирала предубеждение и предразсъдък, че Н. не може да изпълнява служебните си функции и в противоречие със забраната за дискриминация *многократно и по всякакъв начин е използвал личното и обществено положение на жалбоподателката за отстраняването ѝ от длъжност, без да са налице материалноправните предпоставки за това*“. Въз основа на тези мотиви от акта на КЗД може да се направи категоричен извод, че при установяване на състава на нарушението комисията е съобщила и действията на органа по назначаване по отстраняване на Н. от длъжност, считано от 03.09.2012 г., които представляват административна дейност и подлежат на обезщетяване по реда на чл.74, ал.2 от ЗЗДискр.

На стр.7 от решението на КЗД комисията приема, че „разгледаното поведение на кмета на [община] е в състояние да накърни авторитета и достойнството на жалбоподателката и да създаде обидна за нея среда. Г. е предприел поредица от действия срещу Н., които са имали за резултат няколкократно ѝ отстраняване от длъжност. Множеството, предприети от органа по назначаване, действия, сочат на нежелано, неблагоприятно и унижително третиране на служителя, което представлява тормоз по смисъла на ЗЗДискр“.

8. Подаден от заместник кмета на [община] Г. сигнал до РП К. за престъпления по служба и злоупотреба със средства от фондове на ЕС, по който е образувана преписка пред РП К., прекратена от Окръжна прокуратура С. 3..

Представено е постановление от 14.01.2013 г. по пр.пр.№ 4395/2012 г. по описа на ОП С. 3. за отказ да се образува досъдебно производство и прекратяване на преписката. От постановлението се установява, че е образувано по сигнал на заместник- кмета на [община] Г. за неправомерни действия на секретаря на общината Д. Н. в периода 2009 г. – 2011г. и престъпление по служба. В постановлението е прието, че липсват данни за извършено престъпление по чл.282 НК. По жалба на

кмета на [община] постановление от 14.01.2013г. по пр.пр.№ 4395/2012 г. по описа на ОП С. 3. е потвърдено с постановление от 20.02.2013 г. по преписка № 647/2013 г. на Апелативна прокуратура П..

Използваната законова възможност за подаване на сигнал с данни за престъпление безспорно не представлява административна дейност. Когато това се обсъди съвкупно с всички действия, които са предприети през 2012 г. срещу Н. като секретар [община], може да се направи категоричен и обоснован извод за целенасочено използване на властовия ресурс на законния представител на ответника, като преследваната цел е незаконосъобразна - по сигнала не е образувано наказателно производство. Ето защо и по отношение на тези действия съдът приема, че са свързани с дейност на органа по назначаване, която не преследва законна и легитимна цел, а напротив – умишлена и целенасочена организация на множество действия, насочени към нежелано, неблагоприятно и унижително третиране на служителя, което представлява „тормоз“ по смисъла на ЗЗДискр. Ето защо съдът приема, че и тези действия подлежат на обезщетяване по реда на чл.74, ал.2 от ЗЗДискр. в настоящето исково производство.

9. Сигнал, въз основа на който на 07.08.2012г. от служители на [община] е извършена проверка на имот, собственост на Н. и съпруга й.

На стр.7 от решението комисията е посочила, че „след устни и писмени указания на състава ответната страна не е представила до края на производството сигнала, въз основа на който е извършена проверка на 07.08.2012 г. Липсата на такъв документ е мотивирала състава на КЗД да приеме, че „всички предприети спрямо Н. действия са имали за цел единствено да създадат враждебна и обидна за нея среда и да я поставят в уязвимо положение“.

Видно от сезиращата КЗД жалба вх.№ 44-00-166/2012г. Д. Н. излага факти и обстоятелства до отстраняването й от длъжност на **03.09.2012 г.**, като обобщава: „в резултат на всичко това много се влоши здравословното ми състояние, развих диабет и диабетна полиневропатия, пред операция съм за отстраняване на щитовидната жлеза, прекарах мозъчен инсулт със засегнати крайници вляво“.

Хронологичното изложение на факти и обстоятелства в Решение 206/22.05.2015 г. на КЗД също касае период до отстраняване на ищцата от длъжност на **03.09.2012 г.**

Съдът приема за невъзможно да се разграничат изпитваните от човек отрицателни емоционални преживявания от различни стресогенни фактори, още по-малко същите да бъдат оценени. Както нееднократно се посочи, в случая се касае за отношения между орган по назначаване и

подчинен държавен служител, спрямо когото са налице категорични данни за упражняван системен, целенасочен и продължителен тормоз, свързан със служебното му положение.

Ясно указание в тази насока са, както хронологично отбелязаните в Решение 206/22.05.2015 г. на КЗД действия на органа по назначаване в периода от 09.01.2012 г. до 03.09.2012 г., които следва да бъдат съобразни при определяне размера на обезщетението, така и следните действия на органа по назначаване във визирания период, които са част от целенасочено и умишлено създадена организация по дискредитиране, неблагоприятно и унижително отношение към Н.:

1.С писмо изх.№ 24-09-2 от 07.02.2012 г. на кмета на [община] до ОДМВР С. 3. и във връзка с образувано срещу Н. дисциплинарно производство са изискани данни за излизанията и влизанията ѝ от и в Република България в периода 2008 г., 2009 г., 2010 г. и 2011 г.

2.Със Заповед № РД-09-151 от 29.03.2012 г. на кмета на [община], на основание чл.44, ал.2 ЗМСМА и във връзка с образувано срещу Н. дисциплинарно производство, *на всички служители от общинската администрация на [община] е забранено да предоставят информация на Н.*, в писмен, устен вид, по телефона, в работно или извънработно време.

3.С писмо изх. № 92-78-2 от 29.03.2012 г. кметът на [община] е уведомил редица държавни институции, че срещу секретаря на [община] – Д. Н. е образувано дисциплинарно производство, тя е отстранена от длъжност и е предоставен адрес, на който да се отправят въпроси към кмета на [община].

4. С писмо изх. № нечетлив от 04.05.2012 г. на кмета на [община] същите държавни институции са уведомени, че на секретаря на [община] – Д. Н. е наложено дисциплинарно наказание „уволнение“.

5.С писмо изх. № 24-08-44 от 22.08.2012 г. кметът на [община] е сезирал началника на РДНСК – ЮИР [населено място] за извършено незаконно строителство в УПИ IV-443, кв.93, по плана на [населено място], собственост на ищцата и съпруга ѝ Г. Д. Н..

6.Със заповед № РД-09-551 от 23.08.2012 г. на кмета на [община] ищцата е възстановена на длъжността „секретар“ след предходно уволнение.

7.На същата дата със Заповед № РД-09-553 от 23.08.2012 г. на кмета на [община] е разпоредено образуването на дисциплинарно производство срещу Д. К. Н. за нарушения на Етичния кодекс на [община], изразяващи се в *установено незаконно строителство* в УПИ IV-443, кв.93, по плана на [населено място], собственост на ищцата и съпруга ѝ Г.

Д. Н..

8.Със Заповед № РД-09-554 от 23.08.2012 г. на кмета на [община] е наредено на Дисциплинарния съвет при общината да образува производство срещу Д. Н. за *извършени нарушения по чл.28 от Етичния кодекс на [община]*.

9.Издадена е Заповед № РД-09-555 от 23.08.2012 г. кмета на [община], с която от ищцата се иска обяснение за установено незаконно строителство в УПИ IV-443, кв.93, по плана на [населено място], собственост на ищцата и съпруга ѝ Г. Д. Н..

10.На служителката е връчена (при отказ) покана за обяснения изх.№ 94Д-125-5 от 23.08.2012г., защо за периода от 10:00 часа до 10:20 часа не изпълнява служебните си задължения, а провежда лични разговори по мобилния си телефон в работно време.

11.Връчена е (при отказ) покана за обяснения изх.№ 94Д-125-9 от 23.08.2012 г.

12.Със Заповед № 94Д-125-9#1 от 23.08.2012 г. на кмета на [община] ищцата е наказана с дисциплинарно наказание „забележка“ за това, че на 23.08.2012 г. за времето от 10:00 часа до 10:20 часа не изпълнява служебните си задължения, а провежда лични разговори по мобилния си телефон в работно време.

13.Съставен е протокол рег. № П-7 от 23.08.2012 г. за това, че след като е възстановена на работа със заповед № РД-09-551 от 23.08.2012 г. Н. *отказва да изпълнява служебните си задължения като не изпълнява четири пъти устните нареждания на кмета на [община] да не разговаря по мобилния си телефон в работно време по лични въпроси.*

14.Със Заповед № РД-09-559 от 24.08.2012 г. на кмета на [община] е наредено да се образува дисциплинарно производство срещу ищцата за „разглеждане на арогантното ѝ поведение срещу д-р Душо Г. – зам.кмет на [община]“.

15. Издадена е Заповед № РД-09-560 от 24.08.2012 г. кмета на [община], с която от ищцата се иска да се яви на 24.08.2012 г. в Заседателната зала на [община], за да бъде изслушана от дисциплинарна комисия.

Последователната номерация на заповедите на кмета на [община] с адресат ищцата в периода 23.08.-24.08.2012 г. са ясно указание, че целият властови ресурс на местната администрация е бил впрегнат в последователни и целенасочени атаки срещу служителката.

16.Връчена е (при отказ) покана изх.№ 95-19-6#1 от 24.08.2012 г. за представяне на служебна книжка за вписване на обстоятелства.

17.Връчена е покана изх.№ 95-09-11 от 27.08.2012 г. да даде обяснение за арогантното си поведение към д-р Душо Г. на 24.08.2012 г.

18. Връчена е (при отказ) покана за обяснения изх.№ 94Д-125-10 от 28.08.2012 г.

19. Със Заповед № РД-09-576 от 03.09.2012 г. на кмета на [община], ищцата е отстранена от длъжност на основание чл.100, ал.1, т.2 ЗДСл, считано от 03.09.2012 г. до приключване на образувано срещу нея дисциплинарно производство със Заповед № РД-09-559 от 24.08.2012 г.

По изложените съображения съдът приема за доказан един от елементите на фактическия състав на отговорността на държавата по чл.74, ал.2 от ЗЗДискр., вр. чл.1 ал.1 ЗОДОВ - осъществена спрямо ищцата дискриминация /неравенство в третирането/ при изпълнение на административна дейност, чрез актове и действия на органа по назначаване подробно посочени по-горе. Изпълнена е предпоставката неравенството да е установено с влязъл в сила акт по чл.65 от ЗЗДискр., което съдържа данни за нарушителя и засегнатото лице.

При определяне на релевантния период, за който се дължи обезщетение, съдът приема, че следва да съобрази присъдено на ищцата обезщетение за неимуществени вреди с Решение № 282/15.01.2021 г. по адм.дело № 12145/2017 г. на АССГ, което не е влязло в сила. То касае период от 04.09.2012 г. до 12.06.2017г. Претенцията на ищцата по адм.дело № 12145/2017 г. на АССГ се основава на отменен по съдебен ред мълчалив отказ на кмета на [община] да се произнесе по нейна молба от 17.11.2014 г. като издаде заповед за прекратяване на дисциплинарно производство, образувано със Заповед № РД-09-559 от **24.08.2012 г.** и отменена Заповед № 1 от 27.04.2015 г. на кмета на [община] за наложено й дисциплинарно наказание „уволнение“. Ищцата е претендирала, че търпи вреди от деня на отстраняване й от заеманата длъжност- секретар на [община] **на 03.09.2012 г.**, сторено въз основа на Заповед № РД-09-576 от 03.09.2012 г. на кмета на [община], до момента на отмяната на посочените актове – за 4 години, 9 месеца и 9 дни. Според мотивите на съдебния акт по адм.дело № 12145/2017г. на АССГ исковите претенции касаят вреди от незаконосъобразно дисциплинарно производство, образувано на **23.08.2012 г.** (при съобразяване с началния исков период от 04.09.2012 г.) и приключило със Заповед № 1/27.04.2015 г. Пак според тях обезвредата не може да бъде разделена между двата отменени акта, постановени в хода на едно и също дисциплинарно производство, поради което претенцията за обезщетение е разгледана и частично уважена общо - за целия исков период от 04.09.2012 г. до 12.06.2017г. С аргумент от характера на дисциплинарната процедура по чл.94-98 ЗДСл на производство – последователно развиващи се във времето действия в законоустановена последователност до издаване на

крайния акт по чл.97, ал.1 ЗДСл, съдът е приел, че от образуването му служителят е подложен на емоционален дискомфорт, причинен от процедурата по дисциплинарно дирене, в хода на която се събират доказателства и се искат неговите обяснения. Фактът, че в спорното дисциплинарно производство са постановени два отделни и самостоятелни административни акта, които са отменени и признати за незаконосъобразни, не означава, че засегнатият служител може да раздели негативните си емоционални преживявания, свързани със стрес, дискомфорт и различни отрицателни емоции, преживени от двата акта поотделно.

В настоящето исково производство ищцата претендира обезщетение на неимуществени вреди поради акт на дискриминация от страна на органа по назначаването, установен с Решение 206/22.05.2015 г. на КЗД. От мотивите на акта по чл.65 от ЗЗДискр. се установява, че по отношение на ищцата органът по назначаване – кметът на [община], е упражнил тормоз по смисъла на пар.1, т.1 от ДР на ЗЗДискр. Т.е. идентично на производството по адм.дело № 12145/2017 г. на АССГ претенцията касае неравнопоставените отношения между орган по назначаване и държавен служител. Като първи акт на дискриминация комисията е установила поставената на 09.01.2012 г. най-ниска оценка от атестация, а като краен акт е посочила – до отстраняването ѝ от длъжност на 03.09.2012 г. КЗД е установила множество действия на органа по назначаване, които указват на нежелано, неблагоприятно и унижително третиране на служител. С оглед мотивите на Решение 206/22.05.2015 г. на КЗД, в което са обсъдени действия на органа по назначаване до 03.09.2012 г. и мотивите на съдебното решение по адм.д.№ 12145/2017 г. на АССГ, съдът приема, че релевантен период за присъждане на обезщетение в настоящето производство е **от 09.01.2012 г. до 03.09.2012г.**

Независимо от различния фактически състав, от който се претендират вредите в настоящето производство и по адм.дело № 12145/2017 г. на АССГ, съдът вече посочи, че отрицателните емоционални преживявания касаят човешката личност, не могат да бъдат разделени между различни стресогенни фактори и следва да се разглеждат общо. Това се потвърждава от поясненията на психолога В. В. в открито заседание на 03.07.2018 г. по адм.дело № 8628/2017 г. на АССГ – „психологичният живот протича в цялост и не могат да се отделят събития“.

Със съдебното решение по адм.дело № 12145/2017 г. на АССГ съдът е присъдил обезщетение за неимуществени вреди за целия исков период от 04.09.2012 г. до 12.06.2017 г. Приел е за доказана причинно-следствената връзка между образуването срещу ищцата дисциплинарно производство и

рязкото влошаване на здравословното ѝ състояние след м.октомври 2012 г. въз основа на ЕР на ТЕЛК от м.октомври 2013 г., където емоционалният стрес е отбелязан като противопоказан и пояснения на вещото лице д-р С., според които влошеното здравословно състояние на ищцата през исковия период е в пряка и непосредствена причинно-следствена връзка с преживян от нея хроничен стрес, пряко свързан с процесното дисциплинарно производство.

За да не се стигне до обезщетяване на един и същи вреди чрез използване на различен процесуален ред за защита, съдът приема, че в настоящето производство следва да се присъди обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в периода от **09.01.2012 г. до 03.09.2012 г.** Това в пълнота съответства, както на мотивите на акта по чл.65 ЗЗДискр., така и на житейската логика. Човешката личност трудно разграничава конкретния източник на негативните си усещания при хроничен стрес, т.е. когато те следват последователно в продължителен период от време, нито може да уточни от кое конкретно действие на органа по назначаване какви по интензивност болки и страдания преживява, нито да посочи, кои от отрицателните преживявания са свързани с осъществяване от органа по назначаване „тормоз“, и кои – с продължилото във времето дисциплинарно производство. Твърдяното в уточнителна молба на ищцата от 27.11.2020 г. „утежняване“ на страданията, претърпени в резултат на упражнен тормоз, са съобразени при присъждане на обезщетение по адм.дело № 12145/2017 г. на АССГ.

Съдът застъпва становище, че установеният с акт на компетентен орган „тормоз“ по смисъла на ЗЗДискр. е указание за претърпени от жертвата на неравно третиране неимуществени вреди, тъй като тормозът е *нежелано* поведение на основата на признаците по чл. 4, ал. 1, което има за цел или резултат накърняване достойнството на лицето и създаване на враждебна, принизяваща, унижителна, обидна или застрашителна среда. Т.е. самото легално определение за „тормоз“ чрез визирания резултат по накърняване на висши човешки ценности и създаване на застрашаваща лицето среда сочи, че жертвата вече е претърпяла неблагоприятно третиране, неминуемо свързано с отрицателни емоционални преживявания. В решението на КЗД комисията е приела, че органът по назначаване е лишил ищцата от възможността да упражнява избраната от нея професия и да се издържа от нея, формирал е предубеждения и предразсъдици за Н., че не може да се справя в работата си и с поведението си е накърнил авторитета и достойнството ѝ, като е създал обидна за нея среда. Тези действия на административния орган, при и по повод на административната му дейност, извършени в нарушение на забраната по

чл.4, ал.1 от ЗЗДискр., са достатъчни, за да обосноват претърпени неимуществени вреди – отрицателни емоционални преживявания, свързани със самото поставяне на жертвата на неравно третиране във враждебна, принизяваща, унизителна, обидна или застрашителна среда. Видно от хронологичното изброяване на действията на органа по назначаване в периода от **09.01.2012 г. до 03.09.2012 г.**, касае се целенасочени, почти ежедневни, злоумишлени действия, насочени срещу достойнството и авторитета на личността, лишаването ѝ от право на професия и доходи, накърняване на името ѝ в обществото и непрестанно разпространяване на информация за предприемани срещу служителката дисциплинарни мерки. Съвкупното въздействие на тези действия на административния орган, определени от КЗД като „тормоз“, подлежат на обезщетяване по реда на чл.74, ал.2 от ЗЗДискр., вр. чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

Казано с други думи – не е необходимо да се изследва влошаване на здравословното състояние на ищцата, за да се докажат претърпени неимуществени вреди, в причинно-следствена връзка с установения тормоз, тъй като те следват от самото неравно третиране. Съобразно наведените в исковата молба твърдения, евентуално доказване на причинно-следствена връзка между претърпения тормоз през 2012 г. и влошеното здравословно състояние на Д. Н., би се отразило на размера на присъденото обезщетение за неимуществени вреди.

Относно здравословното състояние на ищцата съдът кредитира показанията на нейния личен лекар д-р М. Г. К., която установява, че когато Н. станала нейн пациент през 2010 г. здравословното ѝ състояние е било задоволително. Промяна настъпила *през есента на 2012 г.*, когато ищцата дошла с внезапен световъртеж и нарушение на равновесието, заради което била изпратена на невролог. След един месец, въпреки назначеното лечение, настъпило ново влошаване до степен, че ищцата не можела да се изправи в леглото и да ходи на собствен ход. С екип на Спешна помощ била закарана в неврологична клиника, където бил установен мозъчен инцидент, *чието лечение продължава и до днес*. Шест месеца след този инцидент била на домашно лечение. В допълнение, получила краткотрайна и временна загуба на съзнание, за която невролози и кардиолози стигнали до извод, че се дължи на мозъчно-съдовата болест. Според свидетелката д-р К., в периода 2012 г. – 2013 г. преддиабетното състояние на Н. прераснало в диабет, който започнал да включва усложнения. В рецептурната ѝ книжка регистрацията на диабета е от 2012 г.

Свидетелката П. С. Г., в качеството си на адвокат, лично е придружила ищцата до сградата на [община] при възстановяването ѝ през м.август

2012 г. Сочи, че срещу Н. имало митинг, организиран от самата община, за да не бъде допусната и да се покаже отношението и нежеланието тя да работи с колектива там. Когато влезли в сградата, ръководството отказало да говори с Н., а само с нейния адвокат. Държанието им било арогантно, използвали обидни думи, че е некадърна и че няма работа там. Отношението към нея било обидно и оскърбително. След тези събития Д. получила инсулт, изпаднала в тежка депресия и започнала да се страхува. Говорела трудно и се движела с помощни средства. Развила диабет и хипертония. Това постепенно я унищожило физически и психически. Спечелила конкурс за ръководител в ТД на НАП- Б., но от [община] започнали да пишат до Б. и открито казали на Н., че „ще я направят подсъдима, но тя няма да започне работи при тях“. Това допълнително допринесло да развие страхова невроза и депресия.

Съпругът на ищцата Г. Д. Н., разпитан като свидетел установява, че след случката с митинга през м.август 2012 г. ищцата се прибрала от работа в много тежко състояние. Всеки ден срещу нея се упражнявал терор. Два месеца след този терор тя получила инсулт. След лечението на инсулта, се прибрала вкъщи, но била в тежко състояние. Изпаднала в нервен срив. Имала страхова невроза. Здравните ѝ осигуровки били прекратени и лечението ѝ се осигурявало много трудно.

Съдът кредитира показанията и на свидетелката Л. П. К. като обективни и логични, като очевиден, който в служебно и лично качество има преки впечатления от състоянието на ищцата през 2012 г. Свидетелката е присъствала на митинга през м.август 2012 г. и установява, че „всички хора говорили срещу нея“, почти всичките ѝ колеги започнали да я отбягват. След митинга Д. Н. била драстично променена. През есента получила инсулт от този стрес. Развила диабет и високо кръвно налягане. По коледните празници вече се движела с бастун. Емоционално се чувствала „смачкана“, с накърнено човешко достойнство. Непрекъснато плачела.

Според поясненията на вещото лице д-р В. Г. В. в съдебно заседание на 24.09.2021 г. уволнението и напускането на работа е високостресово събитие, но при ищцата продължителността на стреса, т.е. поредица от емоционално наситени събития, които периодично във времето стават актуални, се смята за основно допринасящо събитие. На психологично ниво, не само напускането на работа, но и социалният отзвук, са оказали влияние. Периодът м.януари – м.септември 2012 г. ищцата е имала силно емоционално преживяване от загуба на работа, но в емоционален план тя е преживяна като загуба на кариерно развитие и на някакво достижение в контекста на личностното развитие. За ищцата това е било от особено

значение, защото тя не се е отказала да се бори и да прави опити да се върне на работа, което доказва в емоционален план важността на загубата за човек, чийто живот е бил концентриран изцяло върху трудовата кариера.

Според вещото лице д-р Д. П. Н., стресът е отключващ фактор за инсульта, загубата на работа е тежко стресиращо събитие, а периодът от половин година не е малък или незначим.

С оглед приетия по делото релевантен период на обезщетение съдът приема за неотнормима приета допълнителна комплексна съдебно-медицинска експертиза (КСМЕ) от 16.11.2021 г. – неврологична част, изготвена от д-р Д. Н. (специалист нервни болести) и от 15.03.2022 г. от вещото лице д-р Е. В. – специалист по вътрешни болести и ендокринология, със задача относно здравословното състояние на ищцата в периода м.юни 2013 г. – 28.07.2017 г. Видно от мотивите на съдебния акт по адм.дело № 12145/2017 г. на АССГ влошаването на здравословното състояние на ищцата в този период, в пряка и непосредствена причинно-следствена връзка с образуваното и висящо срещу нея дисциплинарно производство, е съобразен при определяне на размер на присъденото обезщетение за неимуществени вреди. Нито разпитаните по делото свидетели, нито допълнителната КСМЕ от 16.11.2021 г., изготвена от д-р Д. Н. (специалист нервни болести) и от 15.03.2022 г., изготвена от вещото лице д-р Е. В., установяват пряка и непосредствена причинно-следствена връзка между безспорно влошеното здравословно състояние на ищцата в периода 2013-2017 г. и установения с Решение 206/22.05.2015 г. на КЗД „тормоз“ като форма на неравно третиране.

Релевантни изводи към относимия по делото период се съдържат в комплексна СМЕ от 22.06.2018 г., приета по адм.дело № 8628/2017г. на АССГ. Според нея, ищцата е била подложена на стрес в процесния период, като неприятните преживявания, стресът и тормозът, могат да предизвикат получените увреждания у ищцата и да отключат исхемичен мозъчен инсулт (ИМИ), независимо от наличните рискови фактори. Казано по друг начин – получените от ищцата здравословни увреждания като диабет, ИМИ могат да се дължат на неприятните изживявания и стрес, които е имала в работата си. ИМИ е диагностициран при ищцата през м.ноември 2012 г. в Неврологично отделение на МБАЛ С. З., потвърден с ЕР на ТЕЛК № 2752/2013 г. ИМИ е настъпил в условията на диагностициран захарен диабет, артериална хипертония и стрес, които са рискови фактори за причиняването на ИМИ.

С Епикриза от УСБАЛЕ „А.. И. П.“, С., ИЗ № 04470/2012 г., за периода

25.10-30.10.2012 г., ищцата е диагностицирана с диагноза: Метаболитен синдром, Захарен диабет 2 тип, Артериална хипертония I степен, Дислипидемия, Чернодробна стеатоза, Нодозна еутироидна струма I б., Увреждане на междупрешлените дискове. От месец и половина преди постъпване преминала на лечение за захарен диабет. При болни със захарен диабет 2 тип, *настъпилият мозъчен инфаркт след 2 години, обикновено е много кратък период от време, за да се приеме т.нар. макроангиопатия* – плаки в кръвоносните съдове, в случая на ищцата на мозъка, които могат да съществуват без да водят до инсулт (о.с.з. на 25.03.2022 г.). Първо се открива самият „Диабет“, после „Диабетна полиневропатия“ и след това като хронология се очаква макроангиопатия (инсулт или инфаркт). Стресът обичайно следва да се добави, но не е единствена причина и фактор за заболяванията.

В открито заседание на 03.07.2018 г. д-р Е. В. пояснява по какъв начин стресът, при който се отделя стресов хормон адреналин, покачва изискванията към метаболизма и когато има дефицит на инсулинова резистентност, може да се покачат захарите. Подобен механизъм покачва и кръвното налягане. Стресът пряко покачва захарта. След като ендокринологът д-р В. е пояснила по какъв начин физиологичният фактор стрес влияе върху организма, психологът В. В. уточнява, че когато стресът продължи дълго във времето, настъпва едно изчерпване в организма. Според В. „отключващо събитие е фактът на уволнението“, стресови събития като уволнение от работа и последващо връщане, ново последващо уволнение, протести, отношението на колегите, медиите, са от висок стресов порядък. Всичко това са събития, които допринасят да се натрупа във времето и стресът да не отшуми, т.е. организмът да компенсира и да не се преживее. Не на последно място е самата предиспозиция на личността – жена на зряла възраст, която много залага на кариера, образование, квалификации, перфекционист в работата, т.е. индивидуално за ищцата кариерата е значима ценност. Възстановяването на длъжност, по начина, по който се е случило, е нямало компенсаторна функция.

Според психологическото обсъждане в СМЕ от 22.06.2018 г., преживяното уволнение от работа е осмо по интензивност от общо 43 събития, класифицирани като „променящи живота“ в Скала за оценка на стресиращо събитие на Х. и Р., т.е. от гледна точка на силата на въздействащия стимул, в периода 2012 г. ищцата е преживяла силно стресово събитие. От гледна точка на личната интерпретация на това събитие, то самата ищца го определя като „недопустима репресия“, „злоупотреба, която рефлектира върху човешкото ми достойнство,

авторитета ми и се отразява изключително негативно върху здравословното ми състояние“. Преживяното е определено от вещите лица като „ограничаващ фактор на нейното социално и личностово развитие“ – отбелязано и в решението на КЗД. Според експертите, решаващо значение при ищцата имат два фактора: продължителността на стреса и неговото натрупване под формата на нови, стресиращи събития, които поставят пред ищцата все нови и нови предизвикателства. Този процес на натрупване на неблагоприятни социални събития от една страна и от друга – на физически заболявания и техните последици, *продължил няколко години*, е довел до декомпенсация на адаптационните способности и като следствие – до обостряне и задълбочаване на вече съществуващи соматични заболявания.

Обобщението на психолога В., в заседание на 03.07.2018 г. е , че в конкретния случай, интензивният стрес при ищцата, се е получил от обективен фактор - уволнението, което е интензивно по характер отключващо събитие и последица от продължителността в рамките на следващите няколко години. Според д-р Н., при здрав човек, стресът може да е отключващ фактор на заболявания, включително на ИМИ.

В обобщение на изложеното и при определяне на размера на неимуществените вреди съобразно чл.52 от ЗЗД съдът съобразява следните факти и обстоятелства:

I. В практиката на ВКС на РБ е застъпено и разбирането, че за удовлетворяването на изискването за справедливост по чл.52 от ЗЗД при определяне на размера на обезщетенията за неимуществени вреди, трябва да се отчита и обществено - икономическата конюнктура в страната *към момента на увреждането*. Същевременно обезщетението не следва да надвишава този достатъчен и справедлив размер, необходим за обезщетяването на конкретно претърпените неимуществени вреди, които поначало са различни във всеки отделен случай.

Понятието "справедливост" по см. на чл.52 от ЗЗД не е абстрактно, а е свързано с преценка на редица конкретни, реално съществуващи обстоятелства, имащи значение за правилното определяне на размера на обезщетението. Този размер се формира по справедливост, като зависи от степента, характера, интензитета на преживените болки и страдания от ищеца. Макар посочените вреди да нямат паричен еквивалент, съдът приема, че претендираната от ищеца сума от 190 000.00 лв. е прекомерно завишена. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен на претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за

справедливост. Изхождайки от времетраенето на увреждането- около 9 месеца, доказаните душевни страдания и общото психическо състояние на Д. К. Н., съдът намира, че справедливият размер на дължимото обезщетение за неимуществени вреди възлиза на **10 000.00 лв.**

II. По вече изложени съображения на обезщетяване подлежи само установено с акт по чл.65 от ЗЗДискр. неравно третиране при и по повод изпълнение на административната дейност на органа по назначаване - [община] в периода от **09.01.2012 г. до 03.09.2012 г.**, изразяващо се във всички горепосочени отделни актове и действия на кмета на [община]. Според решението на КЗД „разгледаното поведение на кмета на [община] е в състояние да накърни авторитета и достойнството на жалбоподателката и да създаде обидна за нея среда. Г. е предприел поредица от действия срещу Н., които са имали за резултат няколкократно й отстраняване от длъжност. Множеството, предприети от органа по назначаване, действия, сочат на нежелано, неблагоприятно и унижително третиране на служителя, което представлява тормоз по смисъла на ЗЗДискр“. Тези действия на административния орган, при и по повод на административната му дейност, извършени с нарушение на забраната по чл.4, ал.1 от ЗЗДискр., са достатъчни, за да обосноват претърпени неимуществени вреди – отрицателни емоционални преживявания, свързани със самото поставяне на жертвата на неравно третиране във враждебна, принизяваща, унижителна, обидна или застрашителна среда. Видно от хронологичното изброяване на действията на органа по назначаване в периода от **09.01.2012 г. до 03.09.2012г.**, касае се целенасочени, почти ежедневни, злоумишлени действия, насочени срещу достойнството и авторитета на личността, лишаването й от право на професия и доходи, опетняване на името й в обществото и непрестанно разпространяване на информация за предприемани срещу служителката дисциплинарни мерки. Съвкупното въздействие на тези действия на административния орган, определени от КЗД като „тормоз“, подлежат на обезщетяване по реда на чл.74, ал.2 от ЗЗДискр., вр. чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

Преживените от Д. Н. интензивни и стресови отрицателни преживявания се установяват, както от показанията на разпитаните по делото свидетели, така и от поясненията на вещите лица от комплексната съдебно-медицинска експертиза. Напр. според психолога В. периодът м.януари – м.септември 2012 г. ищцата е имала силно емоционално преживяване от загуба на работа, но в емоционален план тя е преживяна като загуба на кариерно развитие и на някакво достижение в контекста на личностното развитие. Както се посочи, касае се не само до един, а до

цяла поредица от стресогенни фактори, които са се развили постоянно във времето през 2012 г., за да могат всички свидетели безпротиворечиво да установят, че след м.август 2012 г. Д. Н. се е променила драстично и получила нервен срив, който според вещите лица не е компенсирал и до настоящия момент (при преценка на неговата интензивност през 2012 г.). Както се посочи по-горе в решението, налице е цяла поредица от актове и действия на органа по назначаване - [община], предприети преднамерено и целенасочено, които имат за краен резултат установеното от КЗД създаване от кмета на [община] по отношение на Н. на враждебна, принижяваща, унижителна, обидна или застрашителна среда. За перфекционист в работата си е особено обидно да получи най-ниска оценка при атестация, към което следва да се добавят няколкократно отстранявания от длъжност, работа в условията на постоянно висящи дисциплинарни производства, наложено дисциплинарно наказание „забележка“, като дори възстановяването на длъжност на ищцата на 23.08.2012 г. не е имало компенсиращ ефект, предвид организирания срещу нея митинг.

Ето защо, при съвкупната преценка на отрицателното въздействие от всички изложени факти и обстоятелства, съдът приема за справедлив размер на обезщетение на установеното с Решение № 206/22.05.2015 г. на КЗД неравно третиране сумата от **10 000.00 лв.**

III. Обезщетение, поради влошено здравословно състояние в пряка и непосредствена причинно-следствена връзка с действията на органа по назначаване в периода 09.01.2012 г. – 03.09.2012 г.:

Съдът приема за доказана причинно-следствената връзка между продължилите във времето от 09.01.2012 г. до 03.09.2012 г. последователни действия на органа по назначаване спрямо личното и служебно положение на ищцата и настъпилото влошаване в здравословното ѝ състояние, установено с медицински документи през м.октомври и м.ноември 2012 г.

В тази насока са показанията на свидетелката д-р К., че влошаване на здравословното състояние на ищцата настъпило през есента на 2012 г. Според св. П. Г. „След тези събития (митинга на 23.08.2012 г.) Д. получила инсулт, изпаднала в тежка депресия и започнала да се страхува“. Драстичната промяна на ищцата, именно след митинга през м.август 2012г., се установява категорично и безпротиворечиво и от свидетелите Н. и К..

Интензивният стресогенен фактор на уволнението през м.април 2012 г. и последвалата поредица от емоционално наситени събития, които периодично във времето са ставали актуални, се потвърждават като

основно допринасящо събитие (макар и не единствено) за установените при ищцата през м.октомври и м.ноември 2012 г. заболявания и от приетите експертни становища на вещите лица.

Според вещото лице д-р Д. П. Н. (о.с.з. на 24.09.2021 г.) стресът е отключващ фактор за инсульта, загубата на работа е тежко стресиращо събитие, а периодът от половин година не е незначителен. Според СМЕ от 22.06.2018 г., приета по адм.дело № 8628/2017 г. на АССГ, ищцата е била подложена на стрес в процесния период, като неприятните преживявания, стресът и тормозът, могат да предизвикат получените увреждания у ищцата и да отключат исхемичен мозъчен инсулт (ИМИ), независимо от наличните рискови фактори. Казано по друг начин – получените от ищцата здравословни увлечения като диабет и ИМИ се намират в пряка и непосредствена причинно- следствена връзка с неприятните изживявания и стрес, които е имала в работата си в релевантния период 09.01.2012 г. – 03.09.2012 г. Така според д-р В. краткият период от време между диагностицирането на захарен диабет 2 тип и настъпилният мозъчен инсулт, също е указание, че преживеният през 2012 г. стрес е отключващ фактор, т.е. има причинно-следствена връзка, с диагностицирания през м.ноември 2012 г. инсулт.

Съдът приема за справедлив размер на обезщетение на получените от ищцата усложнения в здравословното състояние като исхемичен мозъчен инсулт и диабет, в пряка и непосредствена причинно- следствена връзка с действията на органа по назначаване в периода **09.01.2012 г. – 03.09.2012 г.**, сумата от **10 000.00 лв.**

В заключение, общият размер на обезщетението за неимуществени вреди от **20 000.00 лв.** следва да се присъди със законната лихва от датата на предявяване на иска на 28.07.2017 г. до окончателното изплащане. Исковата претенция до пълния предявен размер от 190 000.00 лева трябва да се отхвърли.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ, на ищцата следва да бъдат възстановени сторените разноси за 10лв. държавна такса пред АССГ, 5 лв. държавна такса пред ВАС и 375 лв. депозит за вещи лица.

На същото основание на ищцата се дължат разноси за адвокатско възнаграждение съобразно уважената част от претенцията. Ищцата е заплатила разноси за адвокатско възнаграждение, както следва: 4 430.00 лв. при първоначалното разглеждане на делото / адм.дело № 8628/2017 г. на АССГ/, 200.00 лв. пред ВАС и 2 000 лв. по адм.дело № 8756/2019 г. на АССГ, общо сума в размер на 6 630.00 лв. Съобразно уважената част от претенцията ѝ се дължат разноси за адвокатско възнаграждение в размер

на 697.90 лв.

Ответникът следва да бъде осъден да възстанови в бюджета на АССГ сторените разноски за депозит за вещи лица общо в размер на 800 лв. (по 300 лв. при първоначалното и новото разглеждане на делото и 200 лв. в о.с.з. на 25.03.2022 г.).

Претенцията на ответника за присъждане на разноски е неоснователна съгласно § 6, ал.1 от ПЗР на ЗИД на ЗОДОВ (ДВ, бр. 94/2019 г.) във вр. чл.10, ал.4 от ЗОДОВ.

Мотивиран от горното, *Административен съд София- град*, II-ро отделение, 22-и състав на основание чл.74, ал.2 от ЗЗДискр. във вр. чл.1, ал.1 от ЗОДОВ

Р Е Ш Е Н И Е :

ОСЪЖДА ОБЩИНА М., с адрес [населено място], пл. „Трети март“ № 32, да заплати на Д. К. Н. ЕГН [ЕГН] от [населено място],[жк], [жилищен адрес]0, обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в периода от 09.01.2012 г. до 03.09.2012 г. в размер на 20 000.00 /двадесет хиляди/ лева, в резултат на осъществена под формата на „тормоз“ дискриминация, установена с влязло в сила Решение № 206/22.05.2015г. по преписка № 99/2013г. на Комисията за защита от дискриминация, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на завеждане на исковата молба – 28.07.2017г. до окончателното ѝ изплащане.

ОТХВЪРЛЯ иска на Д. К. Н. срещу ОБЩИНА М. за разликата до пълния предявен размер от 190 000.00 /сто и десетдесет хиляди/ лева.

ОСЪЖДА ОБЩИНА М., с адрес [населено място], пл. „Трети март“ № 32, да заплати на Д. К. Н. ЕГН [ЕГН] от [населено място],[жк], [жилищен адрес]0 сумата от 1 087.90 /хиляда осемдесет и седем лева и деветдесет стотинки/, на основание чл.10, ал.3 от ЗОДОВ.

ОСЪЖДА ОБЩИНА М., с адрес [населено място], пл. „Трети март“ № 32, да заплати на Административен съд София- град, [населено място], [улица] направените от бюджета разноски за вещи лица в размер на 800.00 /осемстотин/ лева, на основание чл.78, ал.6 от ГПК.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред ВАС на РБ с касационна жалба в 14 дневен срок от получаване на съобщенията до страните за

постановяването му.

Съдия: